

Raadsvoorstel

Vergadering : 21 december 2017

Agendapunt : 15
Status : **Besluitvormend**
Programma : (6) Sociaal domein
Portefeuillehouder : E. Bruins Slot

Behandelend ambt. : Chris Koopmans
E-mail : ckoopmans@t-diel.nl
Telefoonnummer : (0511) 460749
Zaak / Stuknummer : Z2017-03367 / S2017-30363

Aan de Raad.

Onderwerp

Verordening individuele inkomenstoelage gemeente Tytsjerksteradiel 2018

Korte inhoud

Als gevolg van het vastgestelde armoedebeleid in de raadsvergadering van 18 mei 2017 dient de Verordening individuele inkomenstoelage te worden aangepast. In de verordening is de doelgroep en daarbij horende inkomenstoelage aangepast conform het beleidsplan "Meidwaan, sûnder in soad jild @ T-diel!".

In de Verordening individuele inkomenstoelage betekent het dat we de hogere toeslag van deze regeling beschikbaar stellen voor alle inwoners met een (langdurig) laag inkomen tot 105% van de toepasselijke bijstandsnorm (i.p.v. het beschikbaar stellen van een lagere toeslag voor de groep inwoners met een inkomen tot 105% en het beschikbaar stellen van een hogere toeslag voor de groep inwoners met een inkomen tot 100% van de toepasselijke bijstandsnorm).

Voorstel van het College

De "Verordening individuele inkomenstoelage Gemeente Tytsjerksteradiel 2018" vaststellen.

Bijlagen

- Verordening Individuele inkomenstoelage Gemeente Tytsjerksteradiel 2015;
- Advies Cliëntenraad Werk & Bijstand gemeente Tytsjerksteradiel.

Toelichting

Inleiding

Als gevolg van het vastgestelde armoedebeleid in de raadsvergadering van 18 mei 2017 dient de Verordening individuele inkomenstoelage te worden aangepast. In de verordening is de doelgroep en daarbij horende inkomenstoelage aangepast conform het beleidsplan “Meidwaan, sûnder in soad jild @ T-diel!”.

Wat is het probleem, en wat zijn de oorzaken van het probleem?

De individuele inkomenstoelage is met de invoering van de Participatiewet gevormd en is bedoeld voor personen tot de AOW gerechtigde leeftijd die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen en gelet op hun individuele omstandigheden geen zicht hebben op verbetering van het inkomen. De individuele inkomenstoelage is niet gerelateerd aan bepaalde kosten.

In het beleidsplan “Meidwaan, sûnder in soad jild @T-diel!” is voorgesteld om de huidige individuele inkomenstoelage iets aan te passen. Dit heeft betrekking op de hoogte (en de doelgroep) van deze toeslag. In eerste instantie was gekozen voor een splitsing in de toepassing van de individuele inkomenstoelage, namelijk een categorie met een inkomen tot 100% van de toepasselijke bijstandsnorm en een categorie met een inkomen tot 105% van de toepasselijke bijstandsnorm. De hoogte van de individuele inkomenstoelage bedroeg voor aanvragers met een inkomen van 100% tot 105% van de toepasselijke bijstandsnorm de helft (50%) van het bedrag dat aanvragers met een inkomen tot 100% van de toepasselijke bijstandsnorm konden ontvangen.

Wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

De individuele inkomenstoelage kan worden uitgekeerd aan personen die deze toeslag – gelet op hun individuele omstandigheden – echt nodig hebben.

Wat gaan we daarvoor doen?

We passen de verordening individuele inkomenstoelage aan en brengen deze in overeenstemming met de voorstellen in het eerder vastgestelde beleidsplan “Meidwaan, sûnder in soad jild @T-diel!”.

De individuele inkomenstoelage is een inkomensondersteunende maatregel voor inwoners die langdurig een laag inkomen hebben en daarbij, gelet op de omstandigheden van die personen, geen uitzicht hebben op inkomensverbetering (art. 36, eerste lid, Participatiewet). Bij verordening moeten regels vastgesteld worden over het verlenen van een individuele inkomenstoelage. Deze regels moeten in ieder geval betrekking hebben op de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen ‘langdurig’ en ‘laag inkomen’.

In navolging op de eerder gemaakte keuzes omtrent deze begrippen houden we vast aan de al geldende definities van de begrippen langdurig¹ en laag inkomen². Hiermee kunnen we blijvend invulling geven aan ons minimabeleid.

¹ ‘langdurig’: We kiezen voor een referentieperiode van 3 jaar. Dit sluit impliciet aan bij de door de wetgever gegeven termijn. De minimumleeftijd is namelijk 21 jaar, en een belanghebbende heeft normaal gesproken vanaf zijn 18^e jaar een zelfstandig recht op bijstand (21-18=3).

² ‘laag inkomen’: We kiezen voor het vasthouden aan de inkomensgrens van 105% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Gemeenten kunnen zelf de hoogte van de toeslag bepalen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een alleenstaande, een alleenstaande ouder, en gehuwden. De aanpassing ten opzichte van de vorige verordening zit in artikel 4. Waarbij in plaats van een splitsing in de hoogte van de inkomensvoet er nu voor is gekozen dit voor alle inwoners/aanvragers met een inkomen tot 105 van de toepasselijke bijstandsnorm gelijk te trekken.

We kiezen in ons totale pakket aan minimaregelingen voor een gradatie bij de diverse regelingen. Hiermee willen we de armoedeval voorkomen, en willen we de uitstroom positief bevorderen. We voorkomen dat mensen die aan het werk gaan ineens voor geen enkele minimaregeling in aanmerking komen, en daardoor per saldo niets (financieel) verbeteren als ze gaan werken.

Wat mag het kosten?

Voor het jaar 2018 is een bedrag van € 96.731 begroot.

De betreffende afdeling(en) van de werkmaatschappij heeft (hebben) aangegeven in eerste instantie zonder uitbreiding aan de slag te gaan met de uitvoering van de aangepaste minimaregelingen. Maar voor de uitvoering van het armoedebeleid is wel een groter aantal aanvragen en werkzaamheden te verwachten. Hieruit kunnen financiële consequenties voor de bedrijfsvoering voortvloeien. Via de bestuursrapportages in 2018 en/of de Perspectiefnota 2019-2022 komen we hierop terug. Dit voorstel moet in samenhang worden gelezen met het raadsvoorstel verordening maatschappelijke participatie 2018.

Communicatie

Dit besluit publiceren we na besluitvorming in de gemeenteraad via www.overheid.nl en onze eigen gemeentelijke website. Cliënten informeren we door middel van een nieuwsbrief nadat de gemeenteraad instemt met deze verordening. In samenwerking met de afdeling communicatie wordt de informatie richting de klanten en burgers vormgegeven.

Burgum, 28 november 2017

Het college van Tytsjerksteradiel
de locosecretaris

de burgemeester

M. van der Feen

Drs. L.J. Gebben

Raadsbesluit

Gemeente Tytsjerksteradiel
Raadsvergadering d.d. 21 december 2017, agendapunt 15

De Raad van de gemeente Tytsjerksteradiel:

overwegende dat:

- de gemeenteraad op 18 mei 2017 het beleidsplan “Meidwaan, sûnder in soad jild @T-diel” heeft vastgesteld;
- de gemeenteraad op grond van artikel 8, lid 1, sub b Participatiewet bij verordening regels stelt met betrekking tot een individuele inkomenstoelage;

gelezen het voorstel van het College d.d. 28 november 2017;

tevens kennis genomen hebbend van het advies van de Cliëntenraad Werk & Bijstand;

gelet op het bepaalde in artikel 36 van de Participatiewet;

BESLUIT:

De Verordening Individuele inkomenstoelage Gemeente Tytsjerksteradiel 2018 als volgt vast te stellen:

Verordening Individuele Inkomenstoelage Gemeente Tytsjerksteradiel 2018

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1 Begrippen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Gemeentewet.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
 - a. **college**: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tytsjerksteradiel;
 - b. **gemeenteraad**: de gemeenteraad van de gemeente Tytsjerksteradiel;
 - c. **wet**: Participatiewet;
 - d. **referteperiode**: periode van 36 maanden voorafgaand aan de peildatum;
 - e. **peildatum**: de datum waarop in enig jaar recht op een individuele inkomenstoelage ontstaat;
 - f. **bijstandsnorm**: norm bedoeld in artikel 5, onder c, van de wet;
 - g. **inkomen**: het inkomen als bedoeld in artikel 32 van de wet, met dien verstande dat voor de zinsnede 'een periode waarover een beroep op bijstand wordt gedaan' (art. 32 lid 1 onder b Participatiewet) moet worden gelezen 'de referteperiode'. Een bijstandsuitkering wordt, in afwijking van artikel 32 van de wet, voor de beoordeling van het recht op de individuele inkomenstoelage als inkomen gezien.

Artikel 2 Aanvraag

Het college stelt het recht op een Individuele inkomenstoelage op schriftelijke aanvraag vast.

Hoofdstuk 2. Recht op individuele inkomenstoelage

Artikel 3 Beoordeling recht op individuele inkomenstoelage

1. Aan de hand van een weging van de in artikel 36 van de wet genoemde (individuele) omstandigheden, stelt het college vast of de betreffende persoon naar het oordeel van het college recht heeft op een individuele inkomenstoelage.
2. Langdurig, laag inkomen: Aan de in artikel 36, eerste lid, van de wet gestelde voorwaarde van het hebben van een langdurig, laag inkomen is voldaan als gedurende de referteperiode het in aanmerking te nemen inkomen niet uitkomt boven 105 procent van de toepasselijke bijstandsnorm.

Artikel 4 Hoogte van de individuele inkomenstoelage

1. Bij een inkomen tot 105 procent van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt de individuele inkomenstoelage per jaar (normbedragen 2018):
 - a. voor gehuwden: € 500,=;
 - b. voor een alleenstaande ouder: € 450,=;
 - c. voor een alleenstaande: € 350,=.
2. Voor de toepassing van het eerste lid is de situatie op de peildatum bepalend.
3. Wanneer één van de gehuwden op de peildatum is uitgesloten van het recht op de individuele inkomenstoelage als gevolg van artikel 11 of artikel 13, lid 1 en lid 2, van de

wet, komt de rechthebbende echtgenoot in aanmerking voor een individuele inkomenstoelage wanneer aan de voorwaarden wordt voldaan.

4. De in het eerste lid genoemde bedragen worden elk jaar per 1 januari aangepast met een percentage dat overeenkomt met het procentuele verschil tussen de gehuwdennormen per 1 januari van dat jaar en de gehuwdennormen van het daaraan voorafgaande jaar.

Hoofdstuk 3. Slotbepalingen

Artikel 5 Uitvoering

1. Uitvoering: De uitvoering van deze verordening berust bij het college.
2. Onvoorziene gevallen: In gevallen, met betrekking tot de uitvoering van deze verordening, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.

Artikel 6 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als: Verordening Individuele Inkomenstoelage Gemeente Tytsjerksteradiel 2018.

Artikel 7 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2018.
2. De Verordening Individuele Inkomenstoelage Gemeente Tytsjerksteradiel 2015, vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 18 december 2014, wordt per 1 januari 2018 ingetrokken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Tytsjerksteradiel op 21 december 2017.

De Raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

mr S.K. Dijkstra

drs L.J. Gebben

Algemene toelichting

De individuele inkomenstoelage is per 1 januari 2015, conform de invoering van de Participatiewet, de opvolger van de langdurigheidstoelage. Deze individuele toeslag is bedoeld voor personen die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen, zonder dat zij zicht hebben op verbetering van dat inkomen. Deze individuele toeslag is bedoeld voor personen die deze toeslag - gelet op hun individuele omstandigheden - echt nodig hebben.

Het uitgangspunt van de bijstand is dat het (toepasselijke) normbedrag in beginsel toereikend is voor de voorziening in de algemeen noodzakelijke kosten van bestaan, met inbegrip van de component reserveringen. Toch kan de financiële positie van mensen met een langdurig laag inkomen onder druk komen te staan als er na verloop van tijd geen perspectief meer lijkt te zijn om door inkomsten uit arbeid het inkomen te verhogen. De individuele inkomenstoelage kan hierin bijdragen. De individuele inkomenstoelage is niet gerelateerd aan bepaalde kosten.

De individuele inkomenstoelage is, net als zijn voorganger de langdurigheidstoelage, beleidsmatig en financieel gedecentraliseerd aan colleges. De colleges stellen in een verordening regels vast ten aanzien van de hoogte van de toeslag en de invulling van de begrippen "langdurig" en "laag" inkomen. Daarnaast dienen colleges aan de hand van de individuele omstandigheden te bepalen of er al dan niet sprake is van "zicht op inkomensverbetering". Daardoor wordt de individuele inkomenstoelage, net als bij de verlening van individueel bijzondere bijstand, verleend als een vorm van aanvullende inkomensondersteuning waarbij individueel maatwerk als uitgangspunt wordt genomen, en daardoor terecht komt bij de mensen die het echt nodig hebben.

De mogelijkheid om deze toeslag als categoriaal bijzondere bijstand te verlenen is met de invoering van de Participatiewet afgeschaft. De categoriale langdurigheidstoelage is toen omgevormd tot een individuele inkomenstoelage voor personen tot de pensioengerechtigde leeftijd die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen, en gelet op hun individuele omstandigheden geen zicht hebben op verbetering van het inkomen. De individuele inkomenstoelage mag niet meer automatisch worden toegekend, bijvoorbeeld omdat met het vorige jaar ook al een toeslag heeft gekregen en het inkomen nog steeds hetzelfde is. Dit betekent dat bij een aanvraag meer onderzocht moet worden.

Artikel 36 Participatiewet blijft de basis vormen, maar omdat de individuele toeslag een beoordeling van de individuele omstandigheden van de belanghebbende door het college vergt, is ervoor gekozen dit artikel te formuleren als een "kan-bepaling". Dat wil zeggen dat het college niet wettelijk verplicht is een individuele inkomenstoelage in te stellen. Desondanks blijft de gemeenteraad verplicht om in een verordening de hoogte van de toeslag en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen "langdurig" en "laag inkomen" aan te geven. De gemeente heeft hiermee de mogelijkheid om de individuele inkomenstoelage in verband te brengen met het gemeentelijk armoede- en participatiebeleid.

Overgangsrecht

Er is geen overgangsrecht van toepassing.

Aanpassen verordening

In de Verordening Individuele Inkomenstoelage wordt op onderdelen verwezen naar 'de toepasselijke bijstandsnorm'. Om te kunnen bepalen wie langdurig een laag inkomen heeft, is een verbinding gelegd met de bijstandsnorm.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Begrippen die in de Participatiewet, Awb, of de gemeentewet voorkomen hebben in deze verordening dezelfde betekenis als in deze wetten. Dit voorkomt dat in geval van wijziging van betreffende definities in de betreffende wetten ook de verordening moet worden gewijzigd. Ten aanzien van een aantal begrippen, die als zodanig niet in deze wetten staan, is een definitie gegeven in deze verordening.

Lid 2 onder e, peildatum: Met de invulling van het begrip peildatum wordt aangesloten bij de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep (CRvB). Het gaat niet om de datum waarop is aangevraagd, maar om de datum waarop in enig jaar recht op individuele inkomstenstoeslag ontstaat. Dit is de eerst mogelijke datum na afloop van de referteperiode. Het betreft dus de datum waarop een belanghebbende langdurig een laag inkomen heeft, geen in aanmerking te nemen vermogen heeft (als bedoeld in artikel 34 Participatiewet), en geen uitzicht op inkomensverbetering heeft. Deze datum ligt voor elke belanghebbende weer anders.

Lid 2 onder g, inkomen: De wetgever geeft de gemeenteraad opdracht om in de verordening regels te geven met betrekking tot het begrip 'langdurig, laag inkomen', zodat de gemeenteraad bevoegd is om dit begrip voor de toepassing van artikel 36, lid 1, van de Participatiewet nader te definiëren. Met de gebruikte definitie wordt aangesloten bij de in de bestaande uitvoeringspraktijk gehanteerde (en ook door de wetgever bedoelde) invulling van het begrip inkomen in artikel 36, lid 1, van de Participatiewet, maar wordt de wetstechnische onvolkomenheid weggenomen.

Artikel 2

In deze verordening is bepaald dat ten aanzien van de individuele inkomstenstoeslag het college het recht hierop aan de hand van een schriftelijke aanvraag vaststelt. De wet en de toelichting daarop zijn onvoldoende duidelijk op dit punt. Vanwege de eenduidigheid binnen alle minimaregelingen en het uitgangspunt dat de verantwoordelijkheid voor de inkomensvoorziening bij de burger ligt, ligt het voor de hand dit zo vast te stellen.

Artikel 3

Bij het bepalen wat een langdurig laag inkomen is, moet de gemeenteraad vastleggen wat onder 'langdurig' wordt verstaan, en wat onder 'laag' wordt verstaan.

Lid 2, langdurig: De gemeente kiest voor een referteperiode van drie jaar. Dit sluit aan bij de door de wetgever gegeven termijn. De minimumleeftijd is namelijk 21 jaar. Zie artikel 36 lid 1 Participatiewet.

Lid 2, laag: Het begrip 'laag inkomen' is ingevuld als een inkomen dat niet hoger is dan 105% van de toepasselijke bijstandsnorm. Toch is het hoger vaststellen van de grens van het begrip laag inkomen niet wenselijk. De reden hiervoor is dat het niet strookt (en ongewenste discriminatoire effecten sorteert) met de wettelijke uitsluiting voor deze inkomstenstoeslag van personen van de pensioengerechtigde leeftijd en ouder.

Laatstgenoemden zijn uitgesloten van het recht op individuele inkomstenstoeslag, omdat hun inkomen al voldoende hoger zou zijn dan de bijstandsnorm voor personen tot de pensioengerechtigde leeftijd. Het verschil is echter maar 5 tot 9%, afhankelijk van het feit of iemand alleenstaand, alleenstaande ouder en een gehuwde is. Het hanteren van een grens van bijvoorbeeld 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm zou daarom betekenen, dat de uitsluiting van pensioengerechtigden in dat geval strijdig is met het verbod op leeftijdsdiscriminatie (artikel 26 Internationaal Verdrag betreffende

Burgerrechten en Politieke rechten). De feitelijke ruimte is dus beperkt tot een grens van een maximaal inkomen van 105% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Artikel 4

Gemeenten kunnen zelf de hoogte van de toeslag bepalen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een alleenstaande, een alleenstaande ouder, en gehuwden. Bij gehuwden moet in het oog worden gehouden dat het recht op de individuele inkomenstoelage de gehuwden gezamenlijk toekomt. Worden belanghebbenden op de peildatum als gehuwden aangemerkt, dan moeten beide gehuwden aan de voorwaarden van artikel 36 lid 1 Participatiewet voldoen. Voldoet één van hen niet deze voorwaarden, dan bestaat voor beiden geen recht op de individuele inkomenstoelage. (En dus ook niet op grond van alleenstaande of alleenstaande oudernorm.)

Lid 3, uitsluiting:

Niet rechthebbende partner

Is één van de echtgenoten uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoelage, anders dan vanwege het niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet, dan komt de rechthebbende partner wel in aanmerking voor een individuele inkomenstoelage. Het gaat hier uitsluitend om een partner die op een van de in artikelen 11 of 13, eerste lid, van de Participatiewet genoemde gronden geen recht heeft op bijstand. Denk bijvoorbeeld aan een illegaal in Nederland verblijvende persoon of een persoon in detentie.

Als slechts één partner recht heeft op de individuele inkomenstoelage, komt deze rechthebbende in aanmerking voor deze toeslag naar de hoogte die voor hem als alleenstaande of alleenstaande ouder zou gelden.

Lid 4, indexering: Om niet jaarlijks de verordening aan te hoeven passen is gekozen om de hoogte jaarlijks automatisch mee te laten bewegen met de gehuwdennormen. Omdat de gehuwdennormen in beginsel 2 maal per jaar worden geïndexeerd en de individuele inkomenstoelage maar eenmaal, wordt steeds een vergelijking gemaakt met de gehuwdennormen per 1 januari van het voorafgaande jaar.

Artikel 5

Lid 1, uitvoering: In dit artikel is bepaald dat het college is belast met de uitvoering van de individuele inkomenstoelage.

Lid 2, onvoorziene gevallen: In dit artikel is bepaald dat het college moet voorzien in specifieke situaties.

Artikel 6

Dit artikel hoeft geen nadere toelichting.

Artikel 7

Deze verordening treedt in werking per 1 januari 2018.